

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Tribvnalis Sacramentalis Reverendissimi Patris Petri Marchantii

Zurmöllen, Heinrich

Neuhusii, 1677

Art. 3. De impedimentis contractum Matrimoniale dirimentibus

urn:nbn:de:hbz:466:1-9734

Articulus Tertius.

De Impedimentis contractum Matrimoniale dirimentibus.

Impedimenta matrimonium dirimentia quatuordecim referuntur. Nimirum: ignorantia sive error, conditio, votum, cognatio, crimen, cultus disparitas, coactio sive vis, ordo Sacer, Matrimonium cum altero Coniuge, Honestas ex sponsalibus orta, affinitas intra certos gradus, impotentia naturalis coitus matrimonium antecedens, & ex Concilio Tridentino absentia Parochi & testium, Raptus mulieris, verum hæc omnia sequentibus elucidantur.

1. **IMPEDIM:** Erroris est, quando quis errat positive circa substantiam personæ, utpote cum putat se contrahere cum Rachaele, & contractu facto invenit esse aliam V. G. liam.

2. **IMPEDIM:** Conditionis est: si quis putans se ducere liberam, ducat mancipiū, quia etsi quo ad personam in substantia non erret, errat tamen in hæreditaria conditione, quæ personæ adhæret & personam vitiat,

vitiat, qualis est perpetua servitus & pana posteritatis, unde interpretatione communi juris, qui conditionem hanc penitus ignorat, aut positive credit non inesse, non censetur consensisse, aliud esset si persona contrahens sciret personam, cum qua contrahit esse mancipium, tunc enim censetur consentire. Addo: si aliquis ducat in uxorem puellam vulgarem putans esse nobilem; vel meretricem credens esse virginem, imo & fortilegam aut veneficam, ignorans quod talis sit: quod impedimentum conditionis non habeat locum, neque enim ignobilitas, vel virginitas, vel corruptio, aliquid per se ad matrimonii contractum confert: sicut nec divitiæ, paupertas, pulchritudo & deformitas: sed illis stantibus, omnia bona matrimonij, quæ per matrimonium intenduntur, integra sequi possunt. Idem est de Veneficis & Sagis, hoc enim vitium non est conditio personæ qua persona est, sed conditio voluntaria, cui per penitentiam saga renuntiare potest, & bonis omnibus matrimonij qua matrimonium est satisfacere.

3. IMPEDIM: Coactionis sive vis est: quod impedit consensum absolute voluntarium, ad matrimonium enim requiritur ex natura ejus, consensus absolute voluntarius. Sufficit vero ad validitatem matrimonii, ut voluntarium superet involuntarium, si simul sint conjuncta: & hæc est Regula & statera, ad quam expendi debent voluntarii, & involuntarii, ac mixti consensus, in matrimonio, cum de absoluta voluntate & consensu dubitatur. Ubi enim voluntarium excedit involuntarium, signum manifestum est matrimonii validi.

Metus vero cadens in constantem virum, matrimonium invalidans censetur, qui ex apprehensione vera, gravioris mali imminenti oritur, rationabiliter suadens eligendum minus malum. Ad talem vero metum dijudicandum quinque examinanda sunt. 1. Attendenda est persona metum incutiens, an potestate emineat, ut Princeps, Magistratus, Parens tutor, item si sit persona iracunda, moribus ferox, suæ opinionis tenax, quæ soleat quod minatur exequi. 2. Attendenda est persona cui incu-

titur

titur. 3. Attendendum malum quod imminet, ut sit grave in se saltem æstimatione morali, si enim grave saltem æstimatione morali non sit, metus ex eo incussus, gravis non æstimatur. 4. Attendendus est modus quo incutitur, debet enim juste incuti, si enim motivo justo incutiatur, erit etiam metus justus V. G. Judex minatur mortem Joanni qui virginem defloravit nisi ipsam in uxorem ducat, metus ille censetur juste incussus, ad extorquendum consensum & hæc non est violentia sed justitia. 5. Videnda est apparentia mali imminentis aut futuri, si enim non esset apparentia futuri alicujus mali, inutilis formido judicaretur. Metus itaque gravis mali alicujus, juxta has quinque conditiones examinatus, & injuste incussus, matrimonium contrahendum impedit, & contractum dirimit, causat enim involuntarium, & si quid voluntarii reperiat, illud non est nisi imperfectum, quod ab involuntario superatur.

Metus gravis Reverentialis, quo grande malum: ut indignationis & aversionis perpetuæ parentum, exheredationis, apprehen-

prehenditur: casu quo in matrimonium non consentiat, irritat matrimonium, professionem, aliosque contractus, etsi alie comminationes non adhibeantur, talis enim metus vere voluntarium positivum tollit.

4. IMPEDIM: Raptus dicitur: quo puella violenter ex parentum potestate extrahitur, ad matrimonium contrahendum: ad Raptum vero ut sit impedimentum dirimens tria requiruntur. 1. Ut violenter inferatur puellæ, si enim consentiat, non est raptus, quia sponte censetur abiisse. 2. Ut extrahat à potestate parentum. 3. Ut violenter extrahatur ad effectum matrimonii, si enim quis puellam violenter abduceret, ut ea abuteretur, stuprum quidem esset, Raptus tamen ut est impedimentum dirimens non esset. Textus vero Concilii Trident. sess. 24. de Reform. Matrim. c. 6. Sic habet: *decernit S. Synodus inter Raptorem & Raptam, quamdiu ipsa in potestate Raptoris manserit, nullum posse consistere Matrimonium: quod si Rapta à Raptoreseparata in loco libero constituta, illum in vi-*

rum habere consenserit, eam Raptor in uxorem habeat.

5. **I M P E D**: Impotentia perpetua coeundi matrimonium, undecunque proveniat, impedit contrahendum, & dirimit contractum, quia cum finis matrimonii sit, aut proles, aut libidinis remedium, qui ad neutrum finem aptus est, consequenter ad matrimonium ineptus est. Porro in coitu duo concurrunt. Primum est congressus, sive immissio sufficiens membri virilis in vas muliebre: Secundum est: seminatio sive emissio veri seminis intra vas praedictum, qui igitur sive ex naturali impotentia, sive ex morbo: Maleficio, vel quacunque de causa, ante Matrimonium laborat impotentia perpetua, in alterutro vel utroque ad coitum requisito, censetur inhabilis ad matrimonium contrahendum, redditurque nullum si contrahere attentet. In mulieribus provenit haec impotentia, ex arctitudine vasis, in viris ex brevitate ac nimia mollitie virgae, in utrisque ex frigiditate naturae, maleficio, carentia Testiculorum, & veri seminis. Dicitur vero *impotentia*

R

tentia

rentia perpetua: quæ aut omnino non potest tolli, aut non sine miraculo, aut peccato, vel gravi corporis læsione aut periculo vitæ. Et hæc impotentia probanda est prudenti medicorum iudicio, & Theologorum quo ad conscientiam Consilio, nam Ecclesia ubi aliquod dubium est, dedit experientiam Triennii, quo transacto, si conjuges se ad coitum & seminationem impotentes sentiant, ab invicem separari debent, creditur autem eorum juramento, si aliunde non appareat, alias ubi aliunde apparet, per visitationem vel aliam experientiam, triennium expectandum non est.

6. IMPED: Voti intelligendum est, de voto solemnii castitatis, quod emittitur in professione Religiosa. Quia votum simplex etiam castitatis perpetuæ, non dirimit matrimonium, etsi illud impediatur. Ratio est, quia qui se ipsum tradidit uni, non potest se tradere alteri; constat autem quod qui perpetuam Deo vovit castitatem: Deo potestatem corporis sui tradiderit, non potest igitur homini tradere. Et in ista traditione consistit differentia, inter vo-

tura

tum simplex & solemne castitatis: Nimirum: quod in voto simplici, tantum promittatur Deo corpus & animus in perpetuum: voto vero solemni non tantum promittatur, sed & tradatur & solemniter ab Ecclesia Dei nomine acceptetur.

7. IMPED: Ordinis intelligitur de ordinibus sacris seu majoribus, quorum susceptioni votum solemne perpetuæ castitatis, ab Ecclesia annexum est.

8. IMPED. Ligaminis nihil aliud est: quam vinculum conjugum, ex Matrimonio rato & consummato ortum, quod utroque conjuge vivente solvi non potest: adeoque neuter conjux alteri nubere audeat, quod si attentaverit, Matrimonium nullum erit. Patet *Marc. 10. Quicumq; dimiserit uxorem suam & aliam duxerit, adulterium committit, & si uxor dimiserit virum suum & alteri nupserit, machatur. Rom. 7. Quæ sub viro est mulier allegata est legi, si autem mortuus fuerit vir ejus soluta est à lege viri.* Et potest ad secundas nuptias transire, accepto nuntio certo de morte viri, ad hoc vero requiritur, ut qui

refert sit vir omni exceptione major, & ut sciat rationem reddere suę notitię Prudentum iudicio, vel ut testes & signa evidentia, ut testamenta vel instrumenta proferat, vel denique ut sit fama communis, ex relatione plurimorum, maxime qui de Magistratu loci sunt, vel aliquam administrationem habent. Certum est tamen quod quacunq; certitudine data, si postea deprehendatur error: Mulierem in absentia viri alteri nuptam, deprehenso viro adhuc vivente vel illo redeunte, debere sub pœna adulterij, à secundo marito discedere, similiter & virum à secunda uxore.

9. **IMPE D:** Criminis triplicia sub se crimina, Matrimonium dirimentia complectitur. 1. Si adulter procuravit proprię uxoris, vel mariti adulterę mortem, vel e contra, ut ad invicem matrimonio jungerentur. 2. Si Adulteri data fide sibi invicem matrimonium promiserunt, marito adulterę vel uxore Adulteri moriente. 3. Quando viventibus conjugibus prioribus, adulteri scienter inter se contraxerunt. 4. Nonnulli addunt quando qui Matrimo-

rimonium ineunt, uterque in mortem alterutrius priorum conjugum consensit, nullo tamen præcedente adulterio.

10. IMPED. Cognationis ut intelligatur, attendenda ejus descriptio. Nimirum: quod cognatio naturalis sit, qua aliqui, quasi uno stipite nati, ex eodem velut sanguine nascendi initium participant, unde & consanguinei dicuntur. Porro pro ut à stipite diversimode distant, diversos gradus obtinere dicuntur, cujus Notitiam ex figura hac crucis Lector habere poterit.

	Tritavus		
	Proavus		
	Abavus		
	Avus		
	Persona Centrica		
Soror	Pater	Mater	Frater.
Consobrina	Filius	Consobrinus	
Filia cōsobrini	Nepos	Sobrinus	
Cognata 4. Gradus.	Abnepos Pronepos	Cogatus 4. Gradus.	

R 3

Qua-

Quatuor hic assignantur gradus super personam centricam descendentes: quatuor utrimque collaturales, ita ut distantia sumatur à personis centricis tam quo ad ascendentes quam descendentes ac collaterales, & Ecclesiastico quidem jure sumitur, distantia à remotiori: ita ut si filia personæ centricæ, cum cognato 4. gradus conferatur reputetur distare 4. gradu, quamvis in praxi dispensationum Romanorum aliud exprimat. Qualiter vero cognatio sanguinis Matrimonium dirimat ex sequentibus patebit.

1. Jure divino naturali prohibitum semper fuit Matrimonium filiorum filiarumq; cum personis centricis, hoc est Patre vel Matre, ita ut ipso jure naturali divino tale Matrimonium nullum & nefandum fuerit.
2. Jure divino Naturali prohibitum est Matrimonium inter descendentes & ascendentes in linea recta in quocunque gradu, nam in linea recta descendentes habentur pro filiis, ascendentes pro parentibus à quibus descendentes originem ducunt.
3. Jure positivo Ecclesiastico cognatio quæ-

quævis naturalis, sive ex legitimo sive ex illegitimo concubitu proveniat, ad primos quatuor gradus collaterales est reducta, ita ut in illis solis quatuor gradibus consanguinitas impediat matrimonium contrahendum & dirimat contractum. Ita *Concil. Lateranense sub Innocent. 3. c. 3. & allegatur Extravag. de Consanguinitate.*

Cognatio spiritualis est proximitas duarum personarum, ob concurrentiam ad sacramenti Regenerationis & Confirmationis administrationem & susceptionem ex Ecclesiæ instituto, quare sublatis antiquis Canonibus Concil. Trident: cognationem spirituales, Matrimonium impediens & contractum dirimentem, ad hæc capita reduxit: ad baptizantem sive confirmantem, & susceptores in Baptismo & confirmatione, (qui ad summum possunt esse unus & una) ex una parte, & ad Baptizatum & confirmatum, & Patrem ac Matrem baptizati, ex altera parte, ita *clare Trident. sess. 24. de reformat. Matrim. c. 2.* Ex quo infertur nullam cognationem nasci, inter susceptores ad invicem, neque in-

ter Baptizantem ex una, & susceptores ex altera parte. Item: si maritus solus suscipiat, uxorem illius nullam contrahere cognationem. Item: casu quo puer ex imminente periculo domi absque solemnitatibus fuerit baptizatus, ij qui solemnitatibus in Ecclesia supplendis assistunt, nullam contrahunt cognationem. Aliud est si Baptismus ex officio à parochò, electis & designatis patrinis domi administratur, cum aliqua solemnitate, qui enim tanquam susceptores, domi puerum de sacro fonte levant ut patrini & tangunt, cognationem spiritualem contrahunt, non vero ij qui in Ecclesia solemnitatibus interfunt. Item: non contrahitur cognatio spiritualis ab ijs qui per procuratorem aliquem de sacro fonte levant, quia vere baptismo non assistunt, nec puerum tangunt pro ut requirit Concil. Trident. nec ipsi etiam procuratores censentur cognationem contrahere, quia vere patrini non sunt. Demum solum unus & una qui electi sunt in patrilinos contrahit cognationem, quod si plures V. G. quatuor in confuso tangant & suscipiant
parvu-

parvulum nec ullus eorum specialiter electus sit, nullus eorum contrahit cognationem.

Impedimentum cognationis legalis vocatur, quod singulari lege contrahitur in vim adoptionis legitimæ, quæ legibus Civilibus & Ecclesiasticis fit conformis, cognatio vero illa est inter adoptantem & adoptatum, inter uxorem adoptantis & adoptatum & uxorem ejus, & inter adoptatum, & filios naturales adoptantis, hæc solum inter illas est distinctio, quod prima & secunda perpetuo duret & sola morte definat, tertia autem extinguitur deficiente adoptione vel filio naturali extra patriam potestatem emancipato. vide: *Gratian: 30. q. 3. c. 1. per adoptionem, & cap. unic. de cognatione legali in decretalibus.*

II. IMPED: Affinitatis: affines dicuntur viri & uxoris cognati, ex eo dicti quod duæ cognationes diversæ, ob copulam carnalem altera ad alterius fines accedat, ita ut cognati uxoris viro affines fiant & contra. Affinitas vero talis ex legitimo thoro in quatuor gradibus collateralibus impedit

matrimonium contrahendum & dirimit contractum. Affinitas autem ex illicito coitu in duobus tantum primis gradibus collateralibus impedit matrimonium & dirimit contractum. Ita Trident. *sess. 24. de Reform. Matrim: c. 4.* Sed collaterales ad invicem, & superiores in linea ascendente cum collateralibus, nullam contrahit affinitatem, unde frater imo & Pater Caji, potest ducere sororem Caje in uxorem, ad solas enim personas quæ copulantur respectu collateralium pertinet affinitas.

12. IMPE: Publicæ honestatis oritur quando quis cum aliqua sponsalia valide contraxit, hoc enim ipso contrahit publicam honestatem, ne possit absq; dispensatione contrahere matrimonium, cum consanguinea ejus intra primum gradum: unde publica honestas definiri potest, propinquitas orta ex sponsalibus de futuro, jure validis.

13. IMPEDIM: Disparitatis cultus est, quando contrahentes sunt diversæ & contrariæ Religionis, ut si Catholicus contrahat cum Pagana, Mahumetana aut Judæa. Hinc jure naturali & positivo semper prohibita

hibita fuerunt matrimonia fidelis cum infideli tanquam illicita. Unde 2. Corinth. 6. *Nolite jugum ducere cum infidelitibus* (& infra) *quæ pars fidelis cum infideli.* Et quamvis matrimonia cum infidelibus contracta per fideles, matrimonia vera essent, non fuerunt tamen indissolubilia, sed pro libitu altero ad fidem converso dissolvi poterunt, verum jure Ecclesiastico antiquo, juri divino & Apostolico conformi, disparitas cultus, facta est impedimentum matrimonium contrahendum impediens, & contractum dirimens, si nimirum disparitas matrimonium antecedit, de hoc in *Concil. Nicæn. Gen. 1. can. 67.* non obscura fit mentio his verbis: *Quæcumq; mulier fidelis viro infideli nupserit, ipsa ex Ecclesia ejiciatur: quæ si penitentiam egerit, & eum virum quem habere non poterat, id est infidelem dimiserit, non est recipienda, nisi eo modo quo recipitur qui postquam fidem negavit, ad fidem revertitur, debet q; ipsa infidelem relinquere.* Si tamen post matrimonium legitime contractum inter fideles, alter incidat in infidelitatem, hoc casu disparitas matri-

monium non dissolvit: quia sacramenti rationem veram habet, & in eo valet lex Evangelica: *Quod Deus conjunxit homo non separet.*

Veruntamen matrimonium Catholicum cum Hæretica & è contra, servatis legibus Christi & Ecclesiæ, etsi illicitum sit, est tamen validum, quia tales à fundamento non sunt disparis cultus, cum uterque baptizatus sit, uterque ejusdem fidei obligatione teneatur ex Baptismo, etsi quoad factum alter hæresis maculam incurrit. Hinc Notandum Matrimonia Hæreticorum, quæ juxta leges naturæ & divinas positivas ac civiles contrahuntur, contractus civiles esse, sacramenta tamen non esse, sequuntur enim primævum matrimonium.

14. IMPED: Quod oritur ex absentia Parochi & Testium, initium sumpsit in Concil. Trident. vigore cujus præsentia Parochi & duorum vel trium testium, ad valorem matrimonij, ubi illud promulgatum & receptum fuerit ita est necessaria, ut matrimonia absq; dicti Parochi & testium præsentia contracta sint penitus irrita ac
inva-

invalida. Ita Concil: Trident: sess. 24. in Decreto de Reform. Matrim. c. 1. Qui aliter quam presente Parocho vel alio Sacerdote de ipsius Parochi seu Ordinarij licentia, & duobus vel tribus testibus, Matrimonium contrahere attentabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos & nullos esse decernit, prout eos presenti decreto irritos facit & annullat.

Articulus Quartus.

De Impedimentis Matrimonium impediuntibus.

Impedimenta solum impediuntia sequentibus versibus comprehendi solent: Ecclesie vetitum, nec non tempus feriatum, atque Cathecismus, sponsalia, jungitovotum, impediunt fieri, permittunt facta teneri.

2. Per Ecclesie vetitum intelligitur prohibitio stricto præcepto Ecclesiastico facta, unicum vero tale præceptum speciale est in usu, nimirum de denuntiationibus tribus, ante Matrimonii celebrationem,